

শিক্ষা বিভাগ

ব্রহ্মীক্ষা মহাবিদ্যালয়

ব্রহ্মীক্ষা, ডাকআফিচ - জ্বালিয়া

ব্রহ্মীক্ষা (অনুল), পিন: ৭৪৩৩৩২

ইমামদায়া মঠ মাননীয়কর দাবানা ইমামতমিন (বালনন
-০০৭০) "ব্রহ্মীক্ষা জিলা (অনুল) ৰ অন্তৰ্গত ব্রহ্মীক্ষা অধীন
প্রাথমিক স্কুলৰ বর্তমানৰ প্রতিষ্ঠা " নামক প্রকল্প কৰ্ম
ৰ বাবে প্রত্যয়িত কৰা হয়। প্রকল্প কৰ্ম কৰোঁতে মোৰ
নির্দেশনাত সম্পূর্ণ নিজৰ কৰ্ম তৎপরভাবে বহি কৰ্ম সমা-
পন কৰিছে।

তেওঁৰ জায়গাতৰ জিলায়িক উন্নতি কৰা কৰা কৰা-

কৃতজ্ঞতা স্বীকার

প্রকল্প কর্মটি সম্পূর্ণ আর্থিক উদ্বোধন কার্যক্রম সেরেও
প্রস্তুত করা হৈছে। প্রকল্প কর্মের ফলাফলের দ্বারা যুবুয়ী জিলায়
(অন্যায়) - অন্তর্গত ময়তীপুরা অঞ্চলের সামাজিক উল্লস বর্তমান
প্রাতিদেয়ী জগনীবলি বিবেচা হৈছে। এই ক্ষেত্রে বহুতর ব্যক্তির দ্বারা
বিভিন্ন ধরণে বিভিন্ন লক্ষ্য অগ্রসর করা হৈছে। তেওঁলোকের
সফলতাই প্রথমত কৃতজ্ঞতা মাটিছোঁ।

প্রকল্প কর্মটি সম্পূর্ণরূপে সফল করাত
সময় করা মোক নির্দেশীকরক জাতিবর্তনিন আম্মোদ
ময়তীপুরা সন্যবিদ্যালয়র শিক্ষাসাধিতরক সন্যমাগী অধ্যাপকক
কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কাষিছোঁ। তেওঁর উপদেষ্টা, পদাঙ্কনরনীমু-
মোক প্রকল্প অধ্যয়ন কর্মটি সফলরূপে সূপামিত করাত সময়
সময় কাষিছোঁ।

সন্য শিক্ষাসাধিতরক সূবধী সন্যমোগী জাতিবর্তনিন আম্মোদ
আর অন্যান্য অধ্যাপকক সন্যলীকো তেওঁলোকের সন্যমু-
সন্যমোগের বাবে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কাষিছোঁ।

নির্বাচিত অধ্যাপকক নির্বাচিত প্রামাণিক বিদ্যালয়সমূহ
রক শিক্ষক - শিক্ষাসন্যী সফলকো কৃতজ্ঞতা মাটিছোঁ। তেওঁ
লোক প্রমোজ নাতিতিক তন্যসমূহ দি অমোক প্রকল্প কর্মটি
সফলরূপে কাষিবলি সন্যমোগ দিছোঁ বাবে তেওঁলোকের ওচরত টি-
কৃতজ্ঞতা হি মাফিন।

ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ

ଅଧ୍ୟାୟ

ପୃଷ୍ଠା ନଂ

- ୧) ପ୍ରଥମ ଅଧ୍ୟାୟ - ପ୍ରାକୃତ୍ୟୁଗ — 1-5
- ୧.୧ ଅଧ୍ୟାୟନର ପ୍ରାୟୋଗିକତା ଆଠ ଓ ଚାଳିଶ
- ୧.୨ ଅଧ୍ୟାୟନର ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଜନ
- ୧.୩ ପ୍ରାକୃତ୍ୟୁଗର ପ୍ରକଳ୍ପ ବିବରଣ
- ୧.୪ ବିଷୟ ଅଧ୍ୟାୟନର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
- ୦ ୧.୫ ପ୍ରାକୃତ୍ୟୁଗର ପ୍ରକଳ୍ପ - ପାଠ୍ୟପୁସ୍ତକ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ
- ୨) ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ — 6-9
- ବିଷୟର ଲକ୍ଷଣ ବ୍ୟାପୀତ୍ୟର ପ୍ରାୟୋଗିକତା
- ୩) ତୃତୀୟ ଅଧ୍ୟାୟ — 10-13
- ତତ୍ତ୍ୱ ବ୍ୟାପୀତ୍ୟର ପ୍ରାୟୋଗିକତା
- ୩.୧ ପ୍ରାୟୋଗିକତା
- ୩.୨ ତତ୍ତ୍ୱ ବ୍ୟାପୀତ୍ୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
- ୪) ଚତୁର୍ଥ ଅଧ୍ୟାୟ — 14-18
- ୦ ୪.୧ ପ୍ରାୟୋଗିକତା ବ୍ୟାପୀତ୍ୟର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ
- ୫) ପଞ୍ଚମ ଅଧ୍ୟାୟ — 19-24
- ୫.୧ ଅଧ୍ୟାୟନର ପଦ୍ୟ ପ୍ରାୟୋଗିକତା ବିବରଣୀ ଆଠ
- ୫.୨ ବ୍ୟାପୀତ୍ୟ

ফলাফলঃ ১নং তালিকাতে ফুলের দ্রব্যমূল্য দুইটির দ্রব্যমূল্য আধ-দ্রব্য-
মূল্য দুইটির দ্রব্যমূল্য দেখুয়া হয়েছে।

এই তালিকাখনত দ্রব্যমূল্য কষা তদ্ব্যনয়নমূল্য-পৰা প্রকল্পকর্তা
ই নির্ণয় কাৰ্যব পাৰিছে মে ফুল জাৰিখনত মন্তাকল্পে ১,২,৪,৫
নম্বৰ ফুলত ল'ৰা হেয়ালী একেলগে পাড়ে আধ-ইয়াত হেয়ালী
লীৰ দ্রব্যমূল্যতকি ল'ৰাৰ দ্রব্যমূল্য দুইনামূলকভাবে যোই। ১নং
তালিকাৰ তনম্বৰ ফুলখনত ফেরল হেয়ালীমে পাড়ে।

১নং তালিকাতে দেখুয়া ১ আধ-২ নম্বৰ ফুল দুইখন
ব্যক্তিগত মন্তক ফুল। বাকী তনম্বৰ চৰকাৰী মন্তক ফুল।
ইয়াত দেখিবলে দেখায়া গৈছে মে ব্যক্তিগত মন্তক ফুলত
দ্রব্য-দ্রব্যমূল্য চৰকাৰী ফুলকোই মন্তকতকি যোই ইয়া
বছাৰা এই কমা স্তেীয়াজান হয় মে স্তেীয়াৰ ব্যক্তিগত কাঠ-
গ (Privatisation) ব প্রকিয়া গাওঁয়ে-নগৰে আধমূল্য হৈছে

সিদ্ধান্ত-সিদ্ধান্তমূলক অনুপাত

ক্রমিক নং	ফুলের নাম	পু.সি: দ্রব্যমূল্য	ম.সি: দ্রব্যমূল্য	দ্রব্যমূল্য সিদ্ধান্ত	দ্রব্যমূল্য সিদ্ধান্ত	সিদ্ধান্ত অনুপাত
১	আধ-কষদের সিদ্ধান্ত নিষ্কোষন	১২	১৪	২৬	৫৪৫	১:২১
২	মর্ডান একাডেমি	২	৭	৯	১৭০	১:১৯
৩	আর্দ্যা হেয়ালী প্রাথমিক ফুল	৫	২	৮	১৫০	১:১৯
৪	গোপবন্তী প্রাথমিক বিদ্যালয়	৩	২	৫	১০০	১:২০
৫	দলতোলা প্রাথমিক বিদ্যালয়	২	০	২	৭৫	১:৩৮

১. প্ৰস্তাৱনা (Introduction):

জ্ঞানৰ জিঞ্জিৰা ৫ বছৰ বয়সৰ পৰা ১০-১২ বছৰ বয়সলৈকে বিৰিণত আৰু আনুষ্ঠানিক শিক্ষাদানৰ পৰ্যায়ত ইহিছে প্ৰামাণিক শিক্ষা। এই শিক্ষা “ প্ৰামাণিক ” এইবাৰেই মে জিঞ্জিৰা-প্ৰমত্তবাবৰ বাবে এক অনুষ্ঠানৰ মোগোদী বিৰিণত নীতি-নিমত্তৰ অনুবাতী কৰি পাঠদান কৰা হয়। লিখা-পঢ়া আৰু গণনাৰ জ্ঞান লকলোৰে জীৱনৰ প্ৰামাণিক জ্ঞান। এই ইহিছে কেবলৰ পৰাও এই জিঞ্জিৰা শিক্ষা প্ৰামাণিক শিক্ষা। ইয়াৰেই আমাৰ জেৰতবৰ্মৰ পুৰণি কালত প্ৰমমে জিঞ্জিৰা পাঠ আৰম্ভ কৰা হৈছিল বাবে এই জিঞ্জিৰা স্কুলক “পাঠশালো” নামেৰে জনা হৈছিল।

বৰ্তমান কালত প্ৰামাণিক শিক্ষা হৈছে প্ৰত্যেকজন জিঞ্জিৰা বাবে এক জন্মগত অধিকাৰ। জাপানৰ বিকসসনৰ মধ্য (MIDG) অনুসৰিত প্ৰামাণিক শিক্ষা লকলো দেশৰেই মাৰ্ব-জনীন বাৰ্য্যতামূলক শিক্ষা হোৱা উচিত। মুঠতে, বৰ্তমান কালত প্ৰামাণিক শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ হিছ।

১.১. অধ্যয়নৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু গুৰুত্ব:

প্ৰামাণিক শিক্ষাৰ কেতবোৰ প্ৰয়োজনীয়তা তলত উল্লেখ কৰা হৈছে -

(ক) - প্ৰামাণিক -পৰ্যায় শিক্ষাৰ আন এৰ্গ প্ৰয়োজনীয়তা

এটিতে প্রাথমিক শিক্ষার প্রয়োজনীয়তা দুর্দ্বন্দ্বপ্রসারী
 স্বয়ং-স্বাধীনতা হওয়া উচিত। এই লক্ষ্যে বিলাক দিগে চলি-জাৰি
 অধিকন কাৰি এই উদ্দেশ্যে উপনীত হ'ব পাৰি তুম সোমতবৰ্ষৰ
 প্রতিষ্ঠা অঞ্চলে প্রাথমিক শিক্ষার বিভিন্ন দিগে লক্ষ্য
 উপযুক্ত একক কাম, গৱেষণা আদি হোৱা উচিত। এই বিষয়ে
 অধিকন কাৰি প্রয়োজনীয়তা উল্লেখ কৰা হৈছে।

২.২ অধিকন কাৰি চিনাক্তকৰণ:

অধিকন কাৰি দুৰ্গুণী জিলা এখন জনবহুল অঞ্চল। এই অঞ্চল
 হোৱা কাৰ্য্যকৰণ মানুহ কাম আৰু ব্যৱসায় হৈছে জাৰি। শিক্ষা
 ৰ ক্ষেত্ৰে এই অঞ্চলৰ অধিকন কাৰ্য্যকৰণ পৰামৰ্শ। অধিকন
 গড় লক্ষ্য হ'ব কাৰ হ'ল - ৭২.০০%। ২০২২ চনৰ লোকায়ত
 ক্ষেত্ৰে দুৰ্গুণী জিলাৰ এই বহুক্ষেত্ৰে লক্ষ্য হ'ব কাৰ আছিল ৭০
 ৫৫%। আৰ্কা, অধিকন কাৰি জিলা জিলা জিলা জিলা জিলা
 ৫০.০০% আৰু পুৰুষ লক্ষ্য হ'ব কাৰ ৭৭.৫৫%। ২০২২ চনৰ
 ক্ষেত্ৰে। দুৰ্গুণী জিলাৰ লক্ষ্য হ'ব কাৰ ৫৬.৪৭%।
 আৰু পুৰুষ লক্ষ্য হ'ব কাৰ ৬২.০০%। দুৰ্গুণী জিলা
 এখন শিক্ষাৰ দিগে পিছপৰা অঞ্চল। সেয়েহে অধিকন
 কাৰি অঞ্চলৰ প্রাথমিক শিক্ষাৰ দিগে অধিকন
 কাৰি হৈছে চিনাক্তকৰণ কৰা হৈছে।

২. কামন্যায় লগত সংগতি-মক্য প্রদাণ কামল :

কামাকীৰ্ত অৰ্থমনৰ্ণেৰ পুনৰ নিৰীক্ষণ কৰ্মৰ দ্বাৰা
গ্ৰহণমূৰ্কে বৰ্তমানৰ নিৰ্বাৰ্তি অৰ্থমনৰ্ণেৰ লগত কামাকীৰ্ত
অন্যান্য দিগ্ৰাবীলাক বিচাৰি উলিমাৰ্হি নিৰ্দিৰ্ৰ উদ্দেশ্যে পুৰ-
অথ বাৰে আগবাৰ্হি মোৰাত কামাকীৰ্ত কৰা ।

আগোপাৰি, অনেফুৰা অৰ্থমনে ~~প্ৰদাৰ্হিত~~ গ্ৰহণমূৰ্ণা
মূলক বিম্বমৰ্ণেৰ উদ্দেশ্যে কামাকীৰ্ত নিৰ্ণমতও কামাকীৰ্ত কৰে । মু-
ঠতে, প্ৰদাণ কামল দ্বাৰা গ্ৰহণমূৰ্কে আগবৰ্হি নিৰ্মাৰ প্ৰ-
মোজনীৰ দিগ্ৰাবীলাক বিচাৰি উলিমাৰ পাৰে ।

তলত কেৰ্হীমাৰ উল্লেখিত বিম্বমৰ্ণ প্ৰদাৰ্হিত
কামাকীৰ্ত অৰ্থমনৰ বিম্বম আৰ্হি চনা কৰা কাম ।

২.৩. "কেৰ্হীমাৰ জিলাৰ গ্ৰহণমূৰ্ণাৰ প্ৰামাণিক কামাকীৰ্ত
ৰ বিম্বমৰ্ণেৰ কামাকীৰ্ত মোৰা অপচম আৰু অনুমূৰ্ণাৰ
অৰ্থমন ।"

এই অৰ্থমনৰ্ণেৰ প্ৰামাণিক বিম্বমৰ্ণেৰ প্ৰধান দুৰ্ণ
কামাকীৰ্ত অপচম আৰু অনুমূৰ্ণাৰ বিম্বমৰ্ণেৰে নিৰ্ণিত দিগ্ৰাবী
পৰা অৰ্থমন কৰা কাম । গ্ৰহণমূৰ্ণাৰ অৰ্হিত প্ৰামাণিক

কৰ পাৰিবেশ, প্ৰীতিমিত্যৰ প্ৰতি অৱহেলা আদি এৰা
 এক্সৰি নম্বৰ্যৰি চৰ অঞ্চলৰ মিত্যক মিছপোলাই ৰাখিছা

২.২." অপন্যৰ মার্চ অঞ্চলৰ প্ৰামাণিক মিত্যৰ দুৰ্বল-
 প্ৰতিষ-বিভিন্ন কাৰণনাম্মু আৰু মন্যৰ বিকাশৰ উপায়নু-
 স্কুৰৰ আলোচনা।"

অপন্যৰ মার্চ অঞ্চলৰ ষ্টুৰী জিলাৰ তিতকা মিত্যত
 মিছপা এৰি অঞ্চল। এই অঞ্চলৰ প্ৰামাণিক মিত্যৰি অতিম
 ও উপায়নু বিকাশৰ দিশলৈ অৱবাতি আৰিষ পৰা নাহি।
 এই অঞ্চলৰ প্ৰামাণিক মিত্যৰ দুৰ্বল প্ৰতিষ-বিভিন্ন কাৰ-
 ণনাম্মুত তলত দিয়া বলা-মেনে -

(ক) অতিবেৰকনকলকৰ নিজৰ ল'ৰা-ছোৱালীৰ মিত্যৰ
 প্ৰতি মৰা উদ্যনীৰ মনোভাতি ।

(খ) এই অঞ্চলত মিছপা জাতিৰ মানুৰৰ কাম্মু প্ৰায় ৫০
 ১০০০০ বৰ। মেনেই এই ব্যক্তিৰকলৰ অতিমাত মাত্ৰ-
 মৰা, কৰ্মৰ পিতলৰ বাচেন-বৰ্তন আদি তিমাৰ কৰা মিত্যত
 নিয়োজিত হি আছে আৰু নিজৰ কৰ্মৰনাম্মুত এৰি

৩. তথ্য সংগ্রহৰ পদ্ধতি (procedure for data collection) :

— তথ্যসমূহ বিজ্ঞানিক পদ্ধতিৰে প্ৰাথমিকভাৱে সংগ্ৰহ নকৰিলে তথ্যসমূহৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰা ফলাফলৰ দ্বাৰা উপমুক্ত, বিচৰ্যবিশেষ সূচ্যমান পোৱা নাযায়। সেয়েহে তথ্যসমূহ সংগ্ৰহ কৰাৰ ক্ষমত প্ৰাথমিক অধ্যয়নৰ পদ্ধতি মানি চলা উচিত।

৩.২. — পদ্ধতি : গৱেষণা প্ৰকল্প এটাৰ বাবে সংগ্ৰহ কৰা তথ্যসমূহৰ বাবে উপমুক্ত অধ্যয়নৰ পদ্ধতি নিৰ্বাচন কৰাৰ্হে এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কাম। বৰ্তমানৰ প্ৰকল্পটোৰ বাবে অধ্যয়ন কৰাৰীমে জৰীপ পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰিছে। অসংগত অধিকৰ আৱশ্যিকতাকৈ অৱশ্যে জাৰীপৰ বাবে অধ্যয়ন কৰাৰীমে নিজেই সূচনাই গৈছিল। তথ্য সংগ্ৰহৰ বাবে তেওঁ প্ৰথমতে বিদ্যালয়ৰ প্ৰধান শিক্ষকে বা প্ৰধান শিক্ষকীক সাক্ষাৎ কৰি তথ্যসমূহৰ অনুমতি গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু তেওঁলোকক সন্তুষ্টিৰে প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিবলৈ অনুৰোধ কৰা গৈছিল।

প্রশ্ননমুহূৰ বিষয়ৰ কাষৰ ২০দিনা পিছত অৰ্থ্যমন কাৰীয়ে
তেওঁলোকৰ পৰা প্রশ্ননমুহূৰ অনুগ্রহ কৰিছিল।

৩.২ তথ্য অনুগ্রহৰ সূত্ৰণি : গৱেষণামূলক অৰ্থ্যমন কা-
ৰ্মত তথ্য অনুগ্রহ কৰাৰে মমেৰ্ড গুৰুত্বপূৰ্ণ কাম। তথ্য
অনুগ্রহৰ সূত্ৰণি বুলিলে তথ্য অনুগ্রহত ব্যৱহাৰ কৰা
কিছুমান উপায়কে বুজাব লাগে। তেওঁৰ উপায়নমুহূৰ হৈছে
মহাফলো,

- ১) প্রশ্ননপত্ৰ (Questionnaire)
- ২) পৰ্যবেক্ষণ (Observation)
- ৩) ফোনমোহূৰ (Over phone)
- ৪) ইলেক্ট্ৰনিক ডাকমোহূৰ (E-mail)
- ৫) সাক্ষাৎকাৰ পদ্ধতি (Interview Method) ইত্যাদি।

তথ্য অনুগ্রহৰ সূত্ৰণি অনুগ্রহৰ ব্যৱহাৰৰ দ্বাৰা
প্ৰয়োজনীয় তথ্য অনুগ্রহ কৰি মিকোনো গৱেষণামূলক
অৰ্থ্যমনকে সফল কৰিব পাৰি। উল্লেখিত প্ৰকল্পৰ
বাবে অৰ্থ্যমন কাৰীয়ে প্রশ্ননপত্ৰ আৰু পৰ্যবেক্ষণ
পদ্ধতিকে তথ্য অনুগ্রহৰ উপযুক্ত পদ্ধতি হিচাবে
ব্যৱহাৰ কৰিছে।

—প্রাচুর্যবিশিষ্ট অনুপস্থানগোষ্ঠে প্রস্তুতপত্র তম্য
 কংগ্রুইয়া এটা চক্ৰাংশল মিতাপে চলারাই হৈছে। প্রস্তুতপত্র
 এজন্য গবেষণামূলক অধ্যয়নের তম্যনমুখ্য জনপ্রিয়
 আছিল। | প্রস্তুতপত্র কিছুমাত্র্যক প্রণালীবদ্ধ নিৰ্বাচিত
 প্রস্তুত দিয়া থাকে। তম্য কংগ্রুইয়া বোলিকা অধ্যয়ন
 কৰিবলগীয়া। কামন্যগোষ্ঠেৰ চক্ষুত লক্ষ্য নিৰ্ণয় কৰিব
 পৰা কিছুমান প্রস্তুত নিৰ্বাচন কৰি প্রস্তুতমালা আকাৰত
 প্রস্তুত কৰিলেৱা হয় আৰু প্রস্তুতবোৰৰ সুলভ্যকন
 মাতেৰে কামন্য কামাৰ্ণনৰ প্রচেষ্টা চলায়।

—অধ্যয়ন কৰিবলগীয়া বিষয়বস্তুৰ প্রকৃতি অনু-
 সৰি প্রস্তুতমালাৰ চক্ষুণীবিভেগন তিনু মেপা কৰেও
 সুলভ : প্রস্তুতমালাত অন্তৰ্ভুক্ত প্রস্তুতনমুখ্য দুটা আকা-
 ৰত অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয়। এনে আকাৰৰ ভিতৰত প্রথম
 টো হৈছে (closed form) এটা বন্ধনৰ ভিতৰত উত্তৰ
 দিয়া পদ্ধতি আৰু দ্বিতীয়টো হৈছে (open form)
 কাৰ্ণাৰণতে প্রস্তুতবোৰৰ উত্তৰনমুখ্য মুকলি মূৰীমাকি
 দিব পাৰে। বন্ধ প্রাক্ৰিয়াত কাৰ্ণাৰণতে প্রস্তুতবোৰ-

উত্তর হয় বা নহয় অথবা শুদ্ধ বা অশুদ্ধ আকাষত দিয়া
 মাফে। ইন্ডিয়াত উত্তরদানকাৰীয়ে নিজৰ চিন্তা অনুদাৰি-
 মিণ্ডি উপমুক্ত কুলি লেবে অহত টিক (v) চিক দিমো। এনে
 প্ৰশ্ননমূহক "নির্দিষ্ট-পাৰিদীক্ষাৰ তিবেত" উত্তর দিব-
 পৰা প্ৰশ্ন (closed Response Question) কুলি কোৰা
 হয়। এনেকুৰা প্ৰশ্নত উত্তরদানকাৰীয়ে নিৰ্ধাৰিত
 প্ৰশ্নৰ উত্তর নিৰ্বাচন কৰাত বাহিৰে অন্য বাঙা নাথাকে

"মুক্ত-প্ৰতিক্ৰিয়া" প্ৰদৰ্শনমূহক (Open
 Response) প্ৰশ্নৰ আৰ্হিৰ প্ৰশ্ননমূহত প্ৰশ্নৰ প্ৰকৃতি
 অনুদাৰি উত্তর প্ৰদান কাৰীয়ে নিজৰ মচ্ছমত এটা নিৰ্দিষ্ট
 পাৰিদীক্ষাৰ তিবেত উত্তর প্ৰদান কাৰিব পাৰে।

অৰ্থমত কাৰিবলগীয়া বিষয়বস্তুৰ প্ৰকৃতি, পাৰিদীক্ষা
 আৰু অৰ্থমত অনুদাৰি নানবিধমে প্ৰশ্ন নিৰ্বাচন
 কাৰি প্ৰশ্নমালা প্ৰস্তুত কৰা হয়। এই অৰ্থমতত তৰ্জ
 প্ৰশ্নৰ অন্তৰ্ভুক্তিৰে প্ৰশ্নমালা প্ৰস্তুত কৰা হৈছে।

প্ৰস্তুত কৰা প্ৰশ্নৰ বাবে নিৰ্বাচন কৰা প্ৰশ্নমালাখন
 কেইবাটাও দিগাৰ ওপৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰা হৈছে।

৪. প্রাপ্ত তথ্য বিন্যাস আৰু ত্যঃপৰ্ম নিৰ্ণয়ঃ

-প্রাপ্ত তথ্যসমূহৰ সংগ্ৰহৰ বাবে অধ্য়য়নকাৰীয়ে দুয়ো-
-মত ব্যৱহাৰ কৰিছে। এই প্ৰশ্নপত্ৰত মক্য বৰ্গে প্ৰশ্নৰ প্ৰক্ষেপণ
-প্ৰতিক্ৰিয়াকাৰীৰ পৰা প্ৰতিক্ৰিয়া বা উত্তৰ সংগ্ৰহ কৰিছে। অধ্য়য়ন-
-কাৰীয়ে প্রাপ্ত তথ্যবোৰৰ বিন্যাস আৰু ত্যঃপৰ্ম নিৰ্ণয় কৰিবলৈ
-দুৰ্গম পদ্ধতি ব্যৱহাৰ কৰিছে। সেয়া হ'ল - (ক) বৰ্ণনামূলক পদ্ধতি-
-য় তালিকা পদ্ধতি।

৪.১. (ক) নম্বৰ উদ্দেশ্যৰ ত্যঃপৰ্ম নিৰ্ণয়ঃ

"আজো অৰ্থলব প্ৰামাণিক স্কুলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নামভেৰিকৰ-
-ণৰ বিষয়ে অধ্য়য়ন" এই উদ্দেশ্যৰে লগত আৰু তথ্যসমূহ ১.২
-আৰু ৩ নম্বৰ তালিকাৰত সংগ্ৰহ দেখুৱা হৈছে।

তালিকা নং-১ (ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ নামভেৰিকৰণ)

ক্রমিক নং	স্কুলৰ নাম	মুঠ ছাত্ৰী সংখ্যা	মুঠ ছাত্ৰীৰ সংখ্যা	মুঠ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ সংখ্যা
১	৭২০নং এল.পি. স্কুল (কম্বাৰী গাওঁ)	৩৪০	২০৫	৫৪৫
২	৩৩৭ কৰ আশান আদৰ্শ বিদ্যালয় (পোলাপাৰা)	২০৩	৬০	২৬৩
৩	৩৫৭নং এল.পি. স্কুল (সুকি লাওপাৰ)	২৩৫	২৪০	২৭৫
৪	জাতীয় বিদ্যালয় (বামনগড়)	২০২	২৩০	২৩২
৫	পোলাপাৰা এল.পি. স্কুল	৬৫	২৩৫	২৩৫
	সৰ্বমুঠ	৭৭৫	৬৭০	২৪৪৫

ফলাফল:

২নং তালিকায় ফুলস কার্বনুঠ ছাপস অংশ্যা আফ কার্বনুঠ ছাপস অংশ্যা দেখুয়া ঠিছে ।

ঐ তালিকাখনত অংশর কয়া তম্যনামুহর পয়া প্রকল্পই নির্মা করসি পায়িছে মে ফুলত জাবিখনত মম্যাকমে ২, ২, ৪, ৫ নম্বর ফুলত ল'য়া হোয়ালী একেলমে পচে আফ ইমাত হোয়ালীস অংশ্যা অফ ল'য়া অংশ্যা তুলনামুলকভাবে ঠিছে । ২নং তালিকা অংশ ফুলখনত ফেয়ল হোয়ালীমে পচে ।

২নং তালিকায় দেখুয়া ২ আফ ২ নম্বর ফুল দুখন ব্যক্তিগত মন্তব ফুল । যাকী ও মন ষেকারী মন্তব ফুল ইমাত দোমিবলি পোয়া ঠিছে মে ব্যক্তিগত মন্তব ফুলত ছাপ ছাপস অংশ্যা ষেকারী ফুলই মনত ঠিছে । এনেহবে ওপসত কয়া আলোচনা ঠিছা ফ) অংশ উদেখ্যে ঠিছা প্রতিকলন কয়া ঠিছে -

তালিকা-২ তিমকক-শিক্ষার্থীস অনুমাত

ক্রমিক নং	ফুলস নাম	মুফর শিক্ষার্থী সংখ্যা	মালী শিক্ষার্থী সংখ্যা	মুফর শিক্ষার্থী সংখ্যা	মুফর শিক্ষার্থী সংখ্যা	মালী শিক্ষার্থী সংখ্যা
০	৭২০ নং এল.পি. ফুল (কাছায়াগাঙ)	২২	০৪	২৬	৬৪৫	০:২২
২	আংকর মাজান আদর বিদ্যালয় (পেলোশায়াগাঙ)	০	৪	৭	০৬০	০:২৬
৩	০৫৪ নং এল.পি. ফুল (কুচিলাজেয়া)	০	২	৫	০০২	০:২৬
৪	০৭০৭ নং এল.পি. ফুল (কামান জেয়া)	৫	৭	০২	০৭৫	০:২২
৫	পোকালোগি এল.পি. ফুল	২	৪	৬	০০০	০:২০

৪.২(খ) নম্বর উদ্দেশ্যে তাঃপর্ম নির্ণয় :

“প্রাথমিক স্কুলসহ মক্কা শিক্ষক-শিক্ষয়িত্রীসহ আফ
শিক্ষার্থীসহ স্নাতক অনুপাত নির্ণয়” শীর্ষক উদ্দেশ্যে
প্রকাশ্য কার্যকালে তালিকা ২ নম্বরত শিক্ষক-শিক্ষয়িত্রীসহ
স্নাতক আফ স্কুল ছাত্র-ছাত্রীসহ স্নাতকসহ মোট অনুপাত নির্ণয়
কার্য দেখুয়া হৈছে।

২ নম্বর তালিকাত দেখুয়া মতে ১ আফ ২ নম্বর স্কুল
সমন হৈছে ব্যক্তিগত স্কুল স্কুল। এই স্কুল সমনত শিক্ষয়িত্রী-
সহ স্নাতক আছে। শিক্ষক-শিক্ষয়িত্রীসহ অনুপাত কল-
প্রাপ্ত শিক্ষাদানসহ বোলিকা তালিকা ল'বলগীয়া। ব্যক্তিগত
স্কুল স্কুলত শিক্ষয়িত্রীসহ স্নাতক আছে হেয়ারসহ কার্যকরিতাপে
হেতনসহ পারিমাণ কল হেয়ারসহে হেয়ার

৩, ৪, আফ ৫ নম্বর স্কুল তিনিমনত শিক্ষয়িত্রীসহ স্নাতক
আতি কল। এই তিনিমন সেকাফী স্কুল। ৫ নম্বর স্কুল সমনত
শিক্ষয়িত্রী এজনীও নাই। শিক্ষক-শিক্ষয়িত্রী আফ শিক্ষ-
ার্থীসহ মতে অনুপাত তালিকা ল'বলগীয়া।

শিক্ষার্থীসহ স্নাতক কল হেয়ারসহে এই হেয়ারসহ হেয়ার
হে ২০০ স্নাতকসহ স্নাতকসহ বাবে সেকাফে মিনানে প্রচল
নলোতক কিম এই সফলত এতিমাত্তি বহু স্নাতক ছাত্র-ছাত্রীসহ
স্কুলনে নোহোয়ারফি আছে।

৪.৩(গ) নক্ষত্র উদ্যোগ্য অঙ্গপর্ম নির্ণয়ঃ

গ) নক্ষত্র উদ্যোগ্যঃঃ ফুলঘোষত মক্ষা দৃশ্য স্খাধ্যব অন্তুলি
আফ পুষ্টিভবালব সুবিধাৰ বিষয়ে অব্যয়ন কৰা।

আৰ্গেইফেইধন ফুলৰ পৰা সঙ্গ্ৰহ কৰা তথ্যৰ পৰা
দেখা গৈছে যে আৰ্গেইফেইধন ফুলত সাৰ্বাৰণ দৃশ্য স্খাধ্যব
অন্তুলিগিনি ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এনেবিধৰ অন্তুলি সঙ্গ্ৰহ কৰা
কুম্ভফলক, চক, ভাৰ্জাৰ, লেপ, জৰ্ট, স্খাধ্যব আদি। ব্যক্তিগত
গুণত ফুল দুখনত এৰ্গেইফেইধন আছে। প্ৰমোজনযোগ্য
কিষ্কায় মাকলক কামিৰ্জাৰ ব্যৱহাৰ কাৰি কিস্কায়দিয়া হয়।

ব্যক্তিগত গুণত ফুল দুখনত আফ এধন চেষকাৰী
ফুলত দুৰ্গে কিতাপ বগা আলমিৰাৰে দৈতে পুষ্টিভবাল
দেখিবলৈ পোৱা গৈছে। আদৰ্শ ছোৱালী প্ৰাথমিক ফুল
খনত তামাৰমৰ্গে অকলুষ কোনো সঙ্গ্ৰহণ ব্যক্তি এওনে
পুষ্টিভবালৰ কিতাপগিনি দান হিচাপে দি গৈছে। এই দিগ্ৰ
পৰা তামাৰমৰ্গে অকলুষ ব্যক্তিকলৰ স্নাইলা কিস্কায়
প্ৰাতি স্নাইলো আছে স্নাইলি স্নায় মাম।

৪.৪ (ঘ) নক্ষত্র উদ্যোগ্য অঙ্গপর্ম নির্ণয়ঃঃ প্ৰাথমিক ফুলঘোষ
ত মক্ষা অন্যান্য না- সুবিধাৰ বিষয়ে অব্যয়ন কৰা।

সংগ্ৰহীত তথ্যসমূহৰ দ্বাৰা এৰ্গেইফেইধন দেখিবলৈ পোৱা
গৈছে যে যে আৰ্গেইফেইধন ফুলত বিশুদ্ধ পিমাৰ উপযোগ্য

-পানী আৰু প্ৰদূষণৰ নিচে পম প্ৰণালীৰো ব্যৱহাৰ আছে
-ফুলফেইৰ্মনত জিঙ্ক - জিঙ্কৰ বাবে সুলীমা প্ৰদূষণ
আছে কিন্তু, ল'ৰা-হোৱালীজনকলৰ বাবে বেলেগ বেলেগ প্ৰদূষণ

-আৰ্জিফেইৰ্মন ফুলতে ছাৰ-ছাৰীজনকলৰ বাবে একেধৰ
-অৰ ফুলীমা পোহক ব্যৱহাৰ আছে। গোটেই ফেইৰ্মন ফুলৰে
-পক্ষ ফুল ঘৰ আছে। ফেইৰ্মনৰ অৰ্থাৎ চাৰি পাৰ্চমেই
-আছে। জিঙ্কৰ মৰ্মীজনকল বহুৰ বাবে সুবিধাজনক ডেফা বেইৰ
-ব্যৱহাৰ আছে।

-ৰেফাৰী ফুল তিনিখনত মৰ্মীজাৰ বেজৰ ব্যৱহাৰ
-আছে। আৰ্জিফেইৰ্মন ৰেফাৰী ফুলতে বিনাফুলীমা পাৰ্চ
-পুষ্টি হোৱাৰ ব্যৱহাৰ আছে।

-আৰ্জিফেইৰ্মন ফুলতে বহুত এবাৰকৈ বাৰ্ষিক
-ফেল-ৰেফাৰী অনুষ্ঠিত কৰাও দেখা গৈছে। অৰ্থাৎ
-পোৱা ৩, ৪, ৫ নম্বৰৰ ৰেফাৰী ফুলখন বাৰ্ষিক
-ৰুফা ফুল হিচাপে পোৱা গৈছে। এই ফুলফেইৰ্মনত জিঙ্ক
-ক্ষমতাৰ বাবে পৰীক্ষাৰ ব্যৱহাৰ নাই। আনহাতে ৰেফাৰী
-ফুল দুখনত পৰীক্ষাৰ ব্যৱহাৰ আছে। কাৰণ আমাৰ
-হৃদয়ৰ জিঙ্কৰ ব্যৱহাৰ-পৰা এতিয়াও পৰীক্ষাৰ প্ৰেণ
-আৰম্ভ হোৱা নাই।

অধ্যয়নৰ দৰা প্ৰাপ্ত তথ্যৰ বৰ্ণনা,
 - দৰাৰ্হণৰলী আৰু দাৰ্হণৰলী (Findings, suggestions
 and conclusion)

প্ৰেৰুপাৰীত বিস্ময়ৰ অধ্যয়নৰ দৰা তলত উল্লেখ কৰা বৰ্ণণ
 ৰ তথ্যনমূৰু দোৱা গৈছে। মেনে :

- i) দাঁচখন অকুলৰ ত্ৰিতৰত চাৰিখনত ল'ৰা-ছোৱালী একে
 লগে দো প্ৰাৰ্হাৰিক অকুলত ল'ৰাত কে ছোৱালীৰ সংখ্যা
 কম। ইয়াৰে অধন অকুল ছোৱালী অকুল।
- ii) বুৰেৰকাৰী অকুল দুখনত চৰকাৰী অকুল তিনিখনত কে বিস্ময়
 কৰ সংখ্যা বোড়ি আছিল। তৰোপাৰি এই দুখন অকুলত দুখন
 মাইলা বিস্ময়মীৰীৰ সংখ্যা বোড়ি।
- iii) ৫ নম্বৰ অকুলখনত মাইলা বিস্ময়মীৰী নাছিলেই। পুৰুষ
 বিস্ময়কৰ সংখ্যাত মাত দুজন।
- iv) দুলা নামুলকণ্ডোৱে গোৰেই কেইখন অকুলত বিস্ময়ক হুৰৰ
 অনুপাতৰে অলাগিবলগীয়া আছিল।
- v) চৰকাৰী অকুল তিনিখনৰ মাজত তিনি মাইলাত কে দুৰত
 বোড়ি আছিল। এই চৰকাৰী অকুল তিনিখনৰ মাজত বোৰে-
 কাৰী অকুল দুখন গাডি আছিল।

- (vi) খেচৰকাৰী ফুল দুখনৰ এখন বংশৰাজী মাৰ্ঘ্যমৰ ফুল আছিল। অনন্যীমা মাৰ্ঘ্যমৰ ফুলখনত সংযুক্ত জিন্মৰ ওপৰত প্ৰকল্প দিয়া হৈছিল।
- (vii) খেচৰকাৰী ফুলকেইখনৰ মৰ্যাক্ৰ জোজনৰ ব্যৱস্থা নিম্নান সুবিধাজনক নাছিল।
- (viii) খেচৰকাৰী ফুলকেইখনত শিক্ষাৰ্থীসকলক বিনামূলীয়া পুষ্টি মোগান বঁধা হৈছিল। কিন্তু খেচৰকাৰী দুখনত বিনামূলীয়া পুষ্টি মোগানৰ ব্যৱস্থা নাছিল।
- (ix) দৃশ্য-প্ৰাপ্যৰ নগুণী হিচাপে দূৰদৰ্শন আৰু কমিউনিষ্ট ব্যৱস্থাৰ গোটেইকেইখন ফুলতে কৰা নাছিল।
- (x) আৰ্জেইকেইখন ফুলতে বিদ্যুতৰ ব্যৱস্থা নাছিল।
- (xi) আৰ্জেইকেইখন ফুলতে প্ৰযুক্তিগত সুবিধাও নাছিল।
- (xii) এখন ফুলতেই জিন্মৰ স্বাধীন পৰীক্ষাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল।
- (xiii) অৱশ্যেই আৰ্জেইকেইখন খেচৰকাৰী ফুলেই পৰীক্ষা আৰম্ভ কৰাৰ অৰ্থগত আছিল।

ওপৰত উল্লেখ কৰা অৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি
কামন্যাৰ বাবে কেইজনমান পৰামৰ্শ তলত আগ-
বঢ়োৱা হ'ল। তেনে -

- (ক) - প্রামাণিক - ফুলফেইননত জিন্দগমদীৰ - অংখ্যা বৃদ্ধিকৰা উচিত ।
- (খ) - চৰকাৰী - ফুলৰ জিন্দগম মান উন্নত কৰা উচিত - মাতে - চৰকাৰী - ফুলৰ জিন্দগ ফেৰ - মাৰিব পৰা মান ।
- (গ) - ফুললি - অহা - মোৰা কৰাৰ বাবে - মাতে - দুবিধা কৰা উচিত ।
- (ঘ) - আভিগেয়কৰ - নিতে - জিন্দগমাৰ্জানকলৰ - জিন্দগমাৰ্জানক অগ্ৰ - গতিৰ - বিমমে - আলোচনা - কৰাৰ - দুবিধা - ষাৰ্জিব লাগে ।
- (ঙ) - প্রামাণিক - ফুলবিলাকত - জুল্যবোৰ - জিন্দগম - অংখ্যাৰ্জিগে - জুল্যবোৰ - মকা - ষাৰ্জিকমা, গল্প, কাবিতা - আদি - আলোচনা - কৰাৰ - বাবে - নিৰ্দিষ্ট - জেৰ্জী - ষাৰ্জিব লাগে ।
- (চ) - ধেলা - ফুলৰ - ব্যৱস্থা - উপমুক্ত - পাৰ্জিমাণ - মকা - উচিত ।
- (ছ) - প্রামাণিক - ফুলনম্ৰ - দুৰ্জিৰ্জালৰ - ব্যৱস্থা - মকা - উচিত । ষাৰ্জি - দুৰ্জিৰ্জাল - নম্ৰত - জীৱনী - গ্ৰন্থ, - ষাৰ্জিকমাৰ্জি, - ষাৰ্জি - ষাৰ্জি - গল্প - আদিৰে - পূৰ্জ - ব'ব - লাগে ।
- (জ) - দৃশ্য - ষাৰ্জিব - ষাৰ্জুলি - ষিগে - দৃশ্যদৰ্শন - অৰ - কাৰ্জিৰ্জি - ব্যৱস্থা - ফুলবিলাকত - উপমুক্ত - জেৰ্জী - উচিত ।
- (ঝ) - চৰকাৰী - প্রামাণিক - ফুলবিলাকত - পাৰ্জিদৰ্শন - ব্যৱস্থা - ষাৰ্জী - উচিত ।